

**SECTION 2. POLITICAL INSTITUTIONS
AND PROCESSES AMIDST GLOBAL GEOPOLITICAL
CHANGES AND THE ESTABLISHMENT
OF A NEW WORLD ORDER**

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-83>

**VIEWS OF THE UKRAINIAN POLITICAL ELITE ON THE
ASSOCIATION AGREEMENT BETWEEN UKRAINE AND THE EU¹**

**ПОГЛЯДИ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ НА УГОДУ
ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС**

Maradyk N.

*PhD in Political Science,
Associate Professor at the Department
of Political Theory
Preshov University
Preshov, Slovakia*

Марадик Н.

*кандидат політичних наук,
доцент кафедр теорії політики
Пряшівський університет в Пряшеві
м. Пряшів, Словаччина*

Dudinská I.

*Candidate of Philosophical Sciences,
Associate Professor at the Department
of Political Theory
Preshov University
Preshov, Slovakia*

Дудінська І.

*кандидат філософських наук,
доцент кафедр теорії політики
Пряшівський університет в Пряшеві
м. Пряшів, Словаччина*

Ухвалення Угоди про асоціацію з Україною в ЄС має цікавий політичний контекст. Вона була підготовлена за часів політичної епохи проросійського Президента України Віктора Януковича, який відмовився її підписати, що стало однією з причин т.зв. Євромайдану, який завершився на початку 2014 року поваленням влади президента та політичними змінами. Це означало прихід до влади прозахідних і проєвропейських політичних формувань на чолі з новообраним президентом Петром Порошенком. Політичну частину Угоди про

---

¹ The paper was prepared as part of the project APVV-21-0057 „Slovensko-Ukrajinská cezhraničná spolupráca počas a po pandémie COVID-19: faktory a perspektívy, dopad na politiku.“

асоціацію Україна ратифікувала наприкінці березня 2014 року, а економічну – у червні 2014 року.

Угода про асоціацію зосереджена на політичній асоціації та вільній торгівлі між ЄС та Україною. Політична частина угоди наближає Україну до ЄС. Вона відкриває нові канали для політичного діалогу та встановлює рамкові правила співпраці в сферах енергетики, транспорту чи освіти. Вона вимагає від України проведення реформ, поваги до демократичних принципів, прав людини та верховенства права. Серед іншого, ця угода дозволяє вільніше пересування працівників та визначає цілі щодо запровадження безвізового режиму між ЄС та Україною, який став реальністю 11 червня 2017 року. За винятком Великобританії та Ірландії, візовий режим поширюється на весь ЄС і всі країни Шенгенської зони. Це дозволяє громадянам України подорожувати без віз на короткий термін до 90 днів без прикордонного контролю [1].

Угода про асоціацію додатково узгоджує регуляторні системи ЄС та України через детальний графік перенесення частини законодавства ЄС у національне законодавство України. Угода про поглиблену та всеохоплюючу вільну торгівлю (ПВЗВТ) суттєво інтегрує ринки ЄС та України шляхом скасування імпортних тарифів та заборони інших обмежень у взаємній торгівлі. Вона також передбачає певні винятки та перехідні періоди для чутливих сфер, головним чином щодо торгівлі сільськогосподарською продукцією. Угода також частково інтегрує ринки державних закупівель [2].

Серед основних проблем названо внутрішні проблеми України та зовнішні проблеми, пов'язані з очікуваннями ЄС від України. Найбільшою проблемою є низький рівень інституційної спроможності в Україні. Це означає, що горизонтальне підпорядкування та координація погано організовані (наприклад, у кожному міністерстві є департаменти з питань ЄС, але вони не узгоджують єдину процедуру; є дублюючі потужності, які виконують ту саму діяльність). За словами представників політичної еліти, ЄС надає багато фінансування Україні, дуже їй допомагає, є багато донорів, але проблема в тому, що кожна країна надсилає своїх експертів, які суб'єктивно змушують Україну прийняти ті рішення, які вони застосували (наприклад, польські експерти у сфері державного управління, німецькі та канадські експерти пропагують реформи та рішення, які вони впровадили в своїх країнах і, з різних причин або не в повній мірі можуть бути застосовані в Україні). Часто в дусі відповідей спостерігається протиріччя в політиці ЄС, оскільки окремі національні представники країн-членів часто відрізняються від офіційної політики ЄС, що створює для України проблеми з розумінням справжньої лінії політики ЄС [3].

Україна потребує і надалі потребуватиме технічної та технологічної допомоги або підтримки з боку ЄС. Україна отримує багато коштів на вирішення різноманітних проблем, але Україна не вміє ці кошти ефективно витратити або взагалі не може їх залучити (через бюрократичні причини та відсутність компетенції). Часто кошти залишаються невитраченими або їх навіть доводиться повертати до скарбниці ЄС. ЄС може допомогти, особливо у сфері побудови справді незалежних регуляторних органів для мережевих галузей або антимонопольних інституцій, які були б незалежними та аполітичними. Нинішні органи формально нібито незалежні, але на практиці знаходяться під впливом політичних еліт. Україна намагається врятувати свій національний суверенітет і фактично лише зараз намагається розбудувати свою національну ідентичність. Намагається підтримувати державну мову, тому нібито був прийнятий новий закон про освіту, який дуже критично сприйняв ЄС (особливо Угорщина). Хоча цей закон не відповідає Європейській хартії мов меншин, кажуть, що в українських селах поблизу кордону з Угорщиною вони навіть не знають державної мови, а в офісах та інших громадських місцях немає жодних вивісок чи позначок державною мовою, тільки угорською [2].

ЄС продовжуватиме підтримувати Україну, коли Україна впорається з внутрішніми соціально-економічними, але насамперед політичними та безпековими проблемами. Деякі представники висловили занепокоєння тим, що в державах-членах ЄС є лідери, які мають дуже добрі або понад стандартні відносини з Російською Федерацією, які за певних обставин можуть зупинити чи уповільнити інтеграцію України до ЄС або зашкодити нинішнім хорошим відносинам між партнерами [4]. ЄС переживає непрості часи. Деякі висловили переконання, що формат ЄС може змінитися з часом. Майже впевнено, що ЄС продовжить існувати в тій чи іншій формі, але замість вертикальної форми інтеграції, ймовірно, буде застосована мережева структура. Може статися так, що функція національних держав зміниться і національний суверенітет зміцниться за рахунок ЄС. Це залежить від нинішніх і майбутніх політичних еліт в ЄС. Проблемними напрямками вважають атомізацію та сепаратистські тенденції ЄС (Каталонія в Іспанії). ЄС має шукати інноваційні рішення, оскільки те, що він зазвичай застосовує, більше не працює або здебільшого неефективне. Багато умов, висунутих ЄС, які має виконати Україна, вже змінилися на рівні ЄС, тому постає питання, повинна чи не повинна Україна їх виконувати. Україна має бути не лише об'єктом директив чи регламентів, а й брати участь і бути залученою до процесів, які створюють нову політику та механізми функціонування ЄС.

References:

1. A.K.O. ABC o Európskej únii. Asociačné dohody. 2006. URL: http://www.europskaunia.sk/asociacna_dohoda (Citované dňa : 20.01.2025).
2. Círnér M. Európska únia ako produkt liberálno-idealistickej tradície medzinárodných vzťahov. E-polis.cz. 6. listopad 2012. URL: <https://www.e-polis.cz/clanek/europska-unia-ako-produkt-liberalno-idealistickej-tradicie-medzinarodnych-vztahov.html> (Citované dňa : 20.01.2025).
3. CHOCHOLOVÁ L. Asociačná dohoda s Ukrajinou. 2014. URL: <https://www.epravo.sk/top/clanky/asociacna-dohoda-s-ukrajinou-2558.html> (Citované dňa : 20.01.2025).
4. TASR. Asociačná dohoda EÚ s Ukrajinou už platí. 2017. URL: <https://www.aktuality.sk/clanok/517667/asociacna-dohoda-eu-s-ukrajinou-uz-plati/> (Citované dňa : 20.01.2025).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-84>

**REVIVAL OF AUTOCRATIC TENDENCIES IN THE POLITICAL
STRATEGY OF THE RULING REGIME OF GEORGIA
IN THE CONTEXT OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR**

**ВІДРОДЖЕННЯ АВТОКРАТИЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ
В ПОЛІТИЧНІЙ СТРАТЕГІЇ ПРАВЛЯЧОГО РЕЖИМУ ГРУЗІЇ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

Marukhovskiy O. O.

*Candidate of Political Sciences,
Associate Professor,
Research Scientist at the Department of
Global Political Development Problems
Kuras Institute of Political and Ethnic
Studies of the National Academy of
Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Маруховський О. О.

*кандидат політичних наук, доцент,
науковий співробітник відділу
проблем світового політичного
розвитку
Інститут політичних і
етнонаціональних досліджень імені
І. Ф. Кураса Національної Академії
наук України,
м. Київ, Україна*

Ключовою ознакою політичної стратегії владного режиму в Грузії в період російсько-української війни є відродження авторитарних тенденцій. *Актуальність* дослідження політичної стратегії правлячого режиму Грузії в умовах російсько-української війни зумовлена необхідністю розуміння того, як країна реагує на нові виклики та